

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення міської ради

23 грудня 2021 р. № 3

**ПРОГРАМА
розвитку малого і середнього підприємництва
у Баштанській територіальній громаді
на 2022-2024 роки**

1. ВСТУП

Комплексна програма розвитку малого та середнього підприємництва у Баштанській територіальній громаді на 2022-2024 роки (далі – Програма) розроблена на виконання:

законів України: від 21.05.1997 №280/97-ВР „Про місцеве самоврядування в Україні”, від 22.03.2012 №4618-17 „Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні“, від 21.12.2000 №2157-111 „Про національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні”, від 11.09.2003 №1160-IV „Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності“.

Програма визначає мету, завдання та шляхи розв’язання проблем у сфері малого та середнього підприємництва територіальної громади, виходячи із реальної ситуації в соціально-економічній сфері, служби зайнятості, громадських організацій, наявних матеріально-технічних, трудових, сировинних ресурсів та фінансових можливостей громади.

Метою Програми є створення належних умов для реалізації конституційного права жителів громади на підприємницьку діяльність, підвищення їх добробуту шляхом залучення широких верств населення до такої діяльності, зростання ролі цього сектору під час вирішення соціально-економічних проблем розвитку міста та сільських населених пунктів.

Малий та середній бізнес диверсифікує місцеву економіку, створює конкурентне середовище на ринку товарів та послуг, характеризується раціональними формами управління, забезпечує більш швидку реалізацію інновацій та розширення соціальної бази реформ.

Програма є одним з важливих інструментів реалізації на міському рівні державної політики підтримки малого та середнього підприємництва, активної міської політики, політики зайнятості населення та інвестиційно-інноваційної стратегії держави.

Дана програма розроблена з урахуванням місцевих особливостей розвитку малого та середнього підприємництва.

Програма розроблена відділом з питань розвитку економіки та торгівлі

Підставою для розробки Програми є розпорядження міського голови від 06.12.2021 року №283-р “ Про створення робочої групи з розроблення проєкту Програми розвитку малого і середнього підприємництва у Баштанській територіальній громаді на 2022-2024 роки”

2. Характеристика програми

Створення сприятливих умов для розвитку малого та середнього підприємництва є одним з пріоритетних напрямків регіональної політики. Кошти, вкладені в підтримку підприємництва, сприяють розв'язанню проблем продуктивної зайнятості населення і послабленню соціального напруження, насиченню ринку товарами та послугами.

Не секрет, що суб'єкти малого та середнього підприємництва стикаються з певними труднощами: їх доступ до банківських кредитних ресурсів обмежений, відсутній механізм самофінансування, позначається нестача кваліфікованих кадрів, мають місце організаційні проблеми взаємодії малого бізнесу з ринком і структурами влади.

Для вирішення цих та інших проблем, для збереження вже існуючих і створення нових суб'єктів підприємницької діяльності, збільшення кількості робочих місць і податкових надходжень, малому та середньому підприємству необхідно постійно надавати організаційно-технічну, фінансову і майнову підтримку різного рівня.

Подолання проблем розвитку малого та середнього підприємництва можливе шляхом об'єднання зусиль самих підприємців, керівників невеликих підприємств, органів державної влади та місцевого самоврядування.

ПАСПОРТ ПРОГРАМИ

1.	Загальна характеристика регіону станом на 01.10.2021:	
	Площа території (га) –	77384.6159
	Кількість населення (тис. чол.) –	22.1
	Специфіка – напрямок	Сільськогосподарський
	Відсоток безробітних до всього працездатного населення (%)	6,3 %
2.	Дата затвердження Програми (найменування і номер відповідного рішення)	
3.	Головний замовник Програми:	Баштанська міська рада
	Головний розробник Програми:	Відділ з питань розвитку економіки та торгівлі
4.	Мета Програми	Створення сприятливих умов для впровадження діяльності суб'єктами малого і середнього підприємництва, підтримки та розвитку такого підприємництва шляхом формування дієвої системи умов, стимулів і мотивацій до реалізації

		економічного потенціалу громади	
5.	Перелік пріоритетних завдань Програми	- надання розвитку у реалізації встановлених законом прав суб'єктів малого і середнього підприємництва, в одержанні документів дозвільного характеру та адміністративних послуг; - формування стимулюючих механізмів ресурсної розвитку малого і середнього бізнесу, стимулювання розвитку малого і середнього підприємництва на селі, створення умов для розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів; - запровадження постійного діалогу між місцевою владою та бізнесом; - налагодження системи зворотнього зв'язку; - забезпечення ефективної реалізації державної регуляторної політики; - сприяння малому підприємству в розвитку виробничої бази шляхом надання в оренду незадіяних виробничих площ і потужностей , використання вільних приміщень; - підтримка малого підприємства в інформаційному, кадровому, фінансовому, кредитному, організаційному напрямках; - залучення приватного бізнесу до участі в закупівлях товарів, робіт і послуг за державні кошти.	
6.	Очікувані кінцеві результати від реалізації Програми в динаміці змін цільових показників:	Дані станом на початок Програми	Очікувані показники (прогноз)
	Кількість діючих суб'єктів МСП/кількість суб'єктів МСП на 10 тис. населення (од.)	997/445	1012/452
	Чисельність працюючих у суб'єктів малого підприємництва (осіб)	384	389
	Кількість фізичних осіб-підприємців	613	623
	Кількість об'єктів інфраструктури розвитку суб'єктів МСП (од.)		2
	Бізнес-інкубатори	-	1
	Промисловий парк	-	1
	Терміни і етапи реалізації Програми		2022-2024 рр.
	Джерела фінансування Програми		Місцевий бюджет, інші джерела, які не заборонені чинним законодавством

3. Стан і аналіз проблем малого і середнього підприємництва в громаді

Загальновизнаним фактором є те, що мале підприємництво – це обов'язковий елемент ринку, важливий фактор розвитку та ефективного функціонування економіки. Як зазначають фахівці, "двома китами, на яких стоїть економіка є, з одного боку, великі структури, що надають їй стабільності та керованості, відчиняють шлях до широкомасштабної інновації, з другого боку – мале підприємництво, що формує конкурентне середовище та забезпечує гнучкість, індивідуалізацію виробництва". В Україні малий бізнес сьогодні ще не відіграє суттєвої ролі в економіці.

Ефективний розвиток економіки громади, збільшення надходжень до бюджетів всіх рівнів, а також вирішення соціальних проблем, у тому числі зменшення безробіття, підвищення життєвого рівня людей – здебільшого залежить від діяльності суб'єктів підприємництва. Загальний стан підприємництва, його роль характеризується наступними цифрами.

Станом на 01.10.2021 року на території громади зареєстровано 613 фізичних осіб - підприємців, із них 343 чоловік та 270- жінок.

Станом на 01.10.2021 року по структурі малого бізнесу громади серед ФОП переважає діяльність у сфері торгівлі –72,6 %. галузі сільського господарства працює 24,8%, транспорт –0,5 %, інші види діяльності -2,1 %.

Центр зайнятості постійно проводить активну роботу з безробітними громадянами, робота спрямована на активізацію зусиль щодо вирішення проблеми власної трудової зайнятості, залучення безробітних громадян до самостійної зайнятості та організації підприємницької діяльності. Організовано інформаційний куточок, проводяться семінари, індивідуальні консультації, інше.

На офіційному веб-сайті Баштанської об'єднаної територіальної громади висвітлюється інформація щодо змін та нововведень в сфері підприємницької діяльності, інші публікації, що стосуються організації та провадження підприємницької діяльності.

Приватні підприємці та підприємства Баштанської об'єднаної територіальної громади залучаються до участі у ярмарково-виставкових заходах.

В той же час, моніторинг та вивчення проблем малого та середнього підприємництва свідчить, що для більш ефективного використання можливостей підприємництва необхідна подальша реалізація державних заходів щодо створення сприятливих умов для розвитку даного сектору економіки.

Здійснюється організаційна та консультативна підтримка підприємців у системі «ProZorro».

З метою налагодження взаємодії бізнесу і влади відбулася зустріч міського голови з підприємцями міста в форматі «Ранкова кава з мером». Саме під такою назвою розпочався новий формат зустрічей та спілкування міського голови з представниками бізнесу.

З метою регулювання правовідносин, пов'язаних із виникненням та реалізацією права тимчасового користування окремими елементами благоустрою комунальної власності для здійснення торгівлі на території Баштанської ТГ та збільшення надходжень до бюджету розроблено Положення про тимчасове

користування окремими елементами благоустрою комунальної власності для здійснення виносної, виїзної торгівлі на території Баштанської ОТГ.

Пріоритетними напрямками, що сприятимуть розвитку економіки на 2022-2024 роках, визначено реалізацію проєктів у різних сферах економічної діяльності:

- створення інкубатора розвитку підприємництва ;
- створення Промислово- індустріального парку ;
- будівництво заводу з утилізації ТПВ;
- встановлення лінії по брикетуванню у Баштанській ТГ;

SWOT – аналіз

З метою виявлення проблем, що стримують розвиток малого і середнього підприємництва, проведено аналіз із застосуванням методу – SWOT для визначення внутрішніх (сильних і слабких сторін) та зовнішніх чинників (можливостей і загроз), що впливають на розвиток підприємницької діяльності.

Сильні сторони	1. Вигідне економічно-географічне розташування району (залізниця, автомобільна дорога республіканського значення, порти). 2. Наявність бази вільних об'єктів, що призначені для ведення комерційної діяльності. 3. Швидка реалізація бізнесу на нові потреби ринку, зміни попиту. 4. Забезпечення надання дотацій, допомоги на розвиток бізнесу, проводиться постійна робота з безробітними громадянами щодо зайнятості підприємництвом. 5. Забезпечення прозорості, гласності та відкритості при прийнятті регуляторних актів. 6. Забезпечення суб'єктами підприємництва загальних надходжень до місцевих податків і зборів. 7. Наявність розгалуженої мережі банківських установ та можливості для надання розширеного спектру послуг 8. Постійний та відкритий діалог влади з представниками бізнесу, громад кістю з метою вирішення проблемних питань.	Слабкі сторони	1. Недостатня обізнаність підприємців з чинним законодавством, основами бізнесу та оподаткування 2. Складна система для отримання кредитів для розвитку бізнесу 3. Наявність тіньового сектору серед суб'єктів малого підприємництва 4. Низький рівень професійної підготовки підприємців, недосконала освітня система у сфері бізнесу. 5. Недостатній рівень професійних знань і досвіду починаючих підприємців щодо ведення підприємницької діяльності 6. Низька культура та самосвідомість приватних підприємців щодо 100% оплати податків та зборів до бюджетів всіх рівнів 7. Недосконалість земельного законодавства. 8. Низька оплата праці, що сприяє міграційним процесам кваліфікованих кадрів 9. Високий ступень інфляційних ризиків кредитування 10. Низька купівельна спроможність переважно частини населення 11. Низька активність сільського населення для започаткування власної справи
----------------	---	----------------	--

Можливості	1. Збільшення надходжень до бюджетів всіх рівнів від платежів за рахунок збільшення кількості суб'єктів малого та середнього підприємництва, а також збільшення чисельності найманих працівників 2. Реалізація державної регуляторної політики, удосконалення роботи щодо державної реєстрації та процедури отримання документів дозвільного характеру, необхідних для започаткування та провадження господарської діяльності. 3. Збільшення кількості інвестиційних пропозицій для розвитку бізнесу 4. Формування позитивного іміджу громади шляхом участі у різноманітних ярмарках, виставка тощо та виготовлення інформаційних буклетів 5. Зниження адміністративних бар'єрів для розвитку підприємництва. 6. Скорочення планових перевірок суб'єктів господарювання. 7. Спрощена процедура реєстрації підприємства, ФОП. 8. Фінансування інвестиційних проектів СМП на зворотній або безповоротній основі, здешевлення банківського кредитування для суб'єктів малого підприємництва (часткова компенсація відсотків за кредити).	Загрози 1. Державне втручання у відповідні сфери підприємницької діяльності. 2. Велика кількість податків. 3. Високі фактичні рівні оподаткування МСП (єдиного податку, включно з ЄСВ). 4. Високий рівень інших податків і зборів. 5. Злочинність, корупція та її наслідки. 6. Макроекономічна нестабільність (попит, інфляція, курс обміну валют). 7. Політична нестабільність. 8. Висока вартість кредиту. 9. Відсутність довгострокових кредитів. 10. Невідповідна інфраструктура кредитування. 11. Непрозора неузгоджена нормативна база. 12. Слабка судова система. 13. Труднощі з реєстрації права власності нерухомість, земельні ділянки, корпоративні права). 14. Перешкоди в роботі з монополістами (постачальниками газу, електроенергії, експлуатаційних послуг та інше). 15. Низька платоспроможність споживачів продукції. 16. Не вирішення питання регулювання ринку земельних відносин на державному рівні. 17. «Тінізація» економіки. 18. Міграція висококваліфікованих кадрів.
------------	--	--

Спираючись на можливості та враховуючи загрози, що викладені в SWOT-аналізі, пріоритетними напрямками розвитку малого та середнього підприємництва Баштанської об'єднаної територіальної громади:

1. Упорядкування нормативного регулювання підприємницької діяльності.
2. Фінансово-кредитна та інвестиційна підтримка.
3. Ресурсне та інформаційне забезпечення.
4. Формування інфраструктури підтримки підприємництва.

4. Мета Програми

Головною метою Програми є створення сприятливих умов для провадження на території громади діяльності суб'єктами малого і середнього підприємництва, підтримки та розвитку такого підприємництва шляхом формування дієвої системи умов, стимулів і мотивацій до реалізації економічного потенціалу території.

Основними завданнями Програми є:
створення належних умов розвитку малого підприємництва в громаді;
сприяння створенню нових робочих місць суб'єктами малого підприємництва;
підтримка ділової та інвестиційної активності, розвиток конкуренції на ринку товарів та послуг;
залучення до підприємницької діяльності жінок, молоді, пенсіонерів, учасників бойових дій в зоні АТО та інших верств населення;

5. Очікувані (прогнозовані) показники ефективності реалізації заходів Програми

Завдяки реалізації заходів Програми будуть створені сприятливі умови для розвитку підприємництва та залучення інвестицій, розв'язання актуальних проблем, що стримують розвиток приватної ініціативи, забезпечення економічного зростання, формування і впровадження ефективної системи підтримки і захисту суб'єктів малого та середнього підприємництва.

У результаті реалізації заходів Програми очікується:

- збільшення кількості суб'єктів малого та середнього підприємництва;
- збільшення кількості місцевих товаровиробників;
- збільшення обсягів надходжень від діяльності суб'єктів малого і середнього підприємництва до бюджетів усіх рівнів від сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів;
- створення нових робочих місць за рахунок збільшення кількості фізичних осіб-підприємців, малих і середніх підприємств;
- створення інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва.

Для реалізації вказаних завдань передбачається:

- забезпечити надання методичної та консультативної, правової допомоги для ефективного розвитку підприємництва в громаді;
- активізувати роботу щодо залучення інвестицій для реалізації перспективних інвестиційних та інноваційних проектів;
- вирішувати питання створення основних елементів інфраструктури організаційно-сервісної підтримки підприємництва;
- проводити освітні семінари з питань започаткування та ведення підприємницької діяльності для підприємців та широких верств населення.

Пріоритетні завдання та заходи Програми викладені в додатку 1 до Програми.

Надання суб'єктам малого підприємництва часткової компенсації сплачених відсотків за кредитами, отриманими у державних банках, для реалізації інвестиційних проектів за пріоритетними для території Баштанської об'єднаної територіальної громади напрямками здійснюється відповідно до «Правил надання часткової компенсації сплачених відсотків за кредитами, отриманими суб'єктами

малого підприємництва у державних банківських установах», викладених у додатку 2 до Програми.

6. Джерела фінансування Програми

Фінансування Програми здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів у межах наявного фінансового ресурсу та за рахунок інших джерел, не заборонених чинним законодавством.

7. Моніторинг Програми та контроль за реалізацією її заходів

Управління виконанням Програми розвитку малого та середнього підприємництва у Баштанській територіальній громаді на 2022-2024 роки та контроль за ходом її виконання здійснюватиметься скоординованими діями Баштанської міської ради, виконавчого комітету Баштанської міської ради та відділом з питань розвитку економіки та торгівлі у межах їх повноважень.

Щороку до 01 грудня відділ з питань розвитку економіки та торгівлі забезпечує інформування Баштанської міської ради про хід виконання Програми.

Поточний контроль за ходом реалізації Програми розвитку малого та середнього підприємництва на 2022-2024 роки покладається на постійну комісію з питань планування бюджету, фінансів, економіки, інвестицій та регуляторної політики.

Начальник відділу з питань розвитку
економіки та торгівлі

Олена КОМОЩУК